Székesfejérvár, 1901. VIII. évfolyam, 104. szám. Csütörtök, szeptember 19.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katholikusok törekvéseinek elömozditására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő: BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tőzsdéjében.

Néppárti jelöltek Fejérmegyében.

A néppárt két jelöltet állitott fel Fejérmegyében, *Szentiványi* Károly bodajki plebánost a rácalmási és dr. *Kétly* László orvostudort a bodajki kerületben. Tehát nem kockáztatott, hanem mindkettöben a gyözelem alapos kilátá ával indult a küzdelem hevébe.

Szentiványi Károly nevét ki ne ismerné Fejérmegyében? A ki öt beszélni hallotta, ha otromba elfogultság köde nem ereszkedett az agyvelejére, el kell ismerni, hogy oly szónoki tehetséggel bir, a melyhez hasonlóval csak keveseket áldott meg az Ég. Pompás organuma, meggyözö elöadási képessége egyaránt méltóvá teszik öt a kitünö orátorok sorába. Ehhez járul az ö alapos készültsége, a ki ifju korát tanulmányainak minél szélesebb körben való kifejlesztésére forditotta. Az ifjuság a költészet mellett találta, majd az elbeszélö irodalom látta rövid idöre, a mely után a komoly társadalmi kérdések fejtegetése foglalta le idejét. És itt találta meg Szentiványi Károly a maga igazi talaját. Behatolni az élet bajaiba, a társadalom lavinaszerüleg növekedö nyomorusága elé állani, szóval buzditani, cselekedett l példát mutatn, vezérnek lenni a magára hagyatott, kivándorláson gondolkozó nép között, hogy azt megtartsa a hitnek, a hazának, keresztségnek és magyarnak: ez képezte Szentiványinak már évek óta kitartó munkásságát, ambicióját. A bodajki keresztény fogyasztási szövetkezet s az ugyanott felállitott keresztény hitelszövetkezet karöltve munkálnak azon, hogy a keresztény népet az anyagi és szellemi romlás utjában feltartóztatva ismét a gyarapodás és haladás irányába vezették. De nemcsak Bodajk, hanem annak környéke is megérezte Szentiványi Károlynak a szövetkezeti ügyben való tevékenységét.

Az a keresztény szociális mozgalom, a mely pár esztendö óta Magyarországon hóditó utra indult, a mely munkásságával oly sok áldást hozott az ellennivel küzdö magyar népre, mindig vezérei és elsörangu munkásai között találja Szentiványi Károlyt. A budapesti szociális kurzusokon mindig találkozunk Szentiványi nevével.

Ha a rácalmási kerület választói zászlaja alá csoportosulnak és kisegitik vivni neki a diadalt, büszkeségére fog válni a kerületnek, az ö szülö helyének Perkátának, hasznára fog válni a magyarságnak, mert olyan emberekre, mint Szentiványi Károly, manapság nagy szükség van.

Kétly Károly drt a keresztény egyetemi mozgalmak emelték a kereszt védöinek sorába. Vagyoni függetlensége megadta neki a lehetöséget, hogy szabadon gondolkozzék s látva azt a borzasztó sülyedést, a melybe a keresztény Magyarország csak rövid pár évti ed alatt is sülyedt, látva az idegenek jármát, a mely oly kinzó keservvel nehezedik nyomorgó keresztény népünk nyakára, érezte, hogy az üres szavak, a sopánkodás, az elödök vádolása nem segit rajtunk. A multat elszalasztottuk, a jövö azonban a mienk. És ebben a jövendöben tennünk és cselekednünk kell. Ki tudná ezt inkább érezni, mint Magyarország szive, a magyar egyetemi ifjuság, a melyre mindig ugy szoktunk tekinteni, mint jövönk gyökerére. *Kétly* László ezek között az ifjak között is vezérszerepre jutott. Odaemelte öt müveltsége, pompás szónoki tehetsége, temperamentuma, bátor szókimondása. És midön elhagyva az egyetemi ifjak lelkes csoportját, az élet ösvényére lépett, belátta, hogy az ifju lelkesedését a férfiunak kötelessége folytatni. A mit a sziv akkor nemesen érzett, a mit az ész átdolgozott, azt nem tagadhatja meg a férfiu sem. Hiszen ott sem önérdekböl, hanem tiszta lelkesedésböl cselekedett, a melynek nem volt salakja s azt a meggyözödést kötelességnek érezte, hogy az életben,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Három piros alma.

Szegény öregapám! Valahányszor valami választás esik itt-ott az országban, mindig eszembe kerül az ö emlékezete. Igaz, hogy patriarkális alakját, hófehér szakállát én sohasem láttam, csak az édes apámtól hallottam mindig, hogy erös magyar ember volt abban a századelei idöben, mikor még érdemszámba ment az is, ha valaki a hazáját a megszokott mertéknél is jobban szerette.

De nemcsak erös magyar ember volt az öreg, hanem spártai jelleme mellett spártai kegyetlenség is lakozott benne. Azt tartotta, ne bátsd a másét, de az enyémet se bántsa senki. Ott a csatári pusztán, amely nemesi birtoka volt, ott a virágos völgyben, ahol a két kis patakmalom kotyogott, gyönyörü gyümölcs kertjei voltak. Ami körte alma ott termett, hires volt az a Bakonytól egészen a Balatonig.

De volt különösen egy kedvenc almafája, amelynek gyümölcsét — különös megbecsülésképpen — az öreg almáriom tetejére rakta.

Egyszer ebböl a drága gyümölcsböl hiányzott három piros alma. Világos, hogy valaki ellopta, de a tolvajnak elö kell kerülni. Folyt a nagy nyomozás s az egész ház népe reszketett. Egyszer azután az öreg apámnak a kisebbik fia, a hat éves szöszkehaju Mihály, odaált a kegyetlen nagyharagu ember elé.

— Én vettem le azokat az almákat.

— Hazudsz! — rivalt rá az öreg, — hiszen fel sem éred az almáriom tetejét.

— De felérem, — dicsekedett a fiu.

— Hát mutasd meg.

És megmutatta. Odahuzott a nagy faragott szekrény elé egy körszéket, arra rátette három másik szék vánkosát. Nagy nehezen felmászott az igy csinált emelvényre, amikor aztán csakugyan elérte az almákat.

Az öreg, mikor ezt meglátta, fölhörgött. Valami néma hang törhetett ki melléböl.

— Az én nemzetségemben eddig még nem volt tolvaj!

Megragadta a szép, szöszke gyermeket s az elájult vasmarka közt. Ekkor azután ellökte magától. De ez még nem volt elég. Megbüntette kegyetlenül. A kis Miska fiunak tiz esztendeig nem volt szabad ágyba feküdnie, hanem ott a folyosó hideg kövezetén, ahol egy tégla volt a feje alja.

Es a gyermek szó nélkül türte azt a kemény büntetést. Soha egy könycsepp nem jött szemébe, soha egy sóhaj nem hagyta el ajkát.

Hanem azután ez a kemény kőágy meghozta eredményét. Tizenhat éves korára oly erös, izmos ember lett a kis Mihályból, aki még a megvadult bikát is megfékezte a szarvánál fogva. Az izmait acéllá, a szivét aranynyá változtatta az a márványkő, melyen gyermekálmait álmodta.

*

És ez a kegyetlen szivü öreg apó, mint valami középkori várur, meghuzta magát az ő odujában s nem mozdult ki onnét évekig, csak akkor, mikor valami alkotmányos küzdelem volt a vármegyében. A ki otthon élt a gyümölcsös fái közt és virágai, zsongó méhei közt megmaradt embergyülölönek, kegyetlenül igazságosnak, ilyenkor ott hagyta kuriáját, felkötötte ösétöl, a temesvári Balázs vitéztöl reá maradt kardját s elragadta a hév, mint a jó katonát a harc láza a csata elött.

Akkoriban az alkotmányos küzdelmek a megyei restaurációban nyertek kifejezést. Akkor tájt egy-egy tisztujitás nem ment olyan simán, mint mostanában, mikor már a választás elött eldölt a jelöltek sorsa. Akkor a küzdö felek teljes erejükkel mentek bele a harcba és pedig nemcsak votumjaikkal, hanem kardjaikkal, buzogányaikkal és csákányaikkal együtt. Akkor a legyözött fél nem nyugodott bele a helyzetbe, hanem megtámadta a gyözöt s nem egyszer véres ütközet lett a megyegyülésböl. Ez az alispánválasztás is olyan volt, a melyikröl én megemlékezem. A délceg mezöföldi nemesek már napok óta ott mulattak a »Szarvas«-ban, mig a végig gombos nadrágu, csiperke kalapu bakonyiak az »Angyal«-ban éltették a jelöltjüket és köszörülték a fokosaikat. Minden korcsmából kihallatszott a nóta:

Az alispán, az alispán
Kalapomhoz rózsát tett,
Most is ott van, most is ott van,
Ha eddig el nem veszett.

A választás napján azután felvonultak a vármegye házához és amig tartott a voksolás, a két párt farkasszemet nézett egymással.

Egyszer azután azon a részen, a hol az öreg apó is volt, harsogó, nagy éljenzés támadt jeléül annak, hogy az ö jelöltjük gyözött. A kisebbségben maradtak részéröl egyelöre csak a tiltakozás hangja tört ki néha, mint morajló tengerböl egy-egy vészkiáltás:

— Protestálunk a választás ellen!

— Éljen az alispán! — zugtak vissza a

Mai lapunk 4 oldal.

00000568

a tettek helyén is tovább folytassa, a megérlelés elé vigye. Ezért állott a néppártiak sorába. Mert nincs ma párt Magyarországon, mely az elbizakodott pénzeszsákoknak ugy szemébe merné vágni az igazságot, mint épen a néppárt. Igaz, hogy gyülölik és megugatják érte, de azért az igazság igazság marad.

Örvendünk szivünkből és gratulálunk, hogy a bodajki kerület *Kétly* László dr. személyében egy oly nagyrahivatott jelöltet állitott föl, a kit nemcsak tehetségei emelnek ki, hanem a kerületből való származása, rokoni összeköttetései is hozzáfüznek a választókerület népéhez.

Biztosan reméljük, hogy mind a két jelölt fényes diadallal viszi be az ország házába a néppárt lobogóját. A kilátások mindeuesetre feljogositanak bennünket a reményre Hiszen a mult választásnál is csak a legdurvább erőszakoskodások, a szavazatsikkasztások képesitették az ellenfelet a győzelemre.

UJDONSÁGOK.

— *Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit és elvtársainkat, hogy a megyében történő képviselő választási mozgalmakról minél részletesebb és minél gyakoribb tudósitásokat küldeni szivesked-jenek, hogy olvasóközönségünket a megyében történő összes mozgalmakról hiven és pontosan értesithessük.*

— **A választó ok tisztasága.** A felhivatalos »Budapesti Tudósitó« hozta tegnap a következő törvény-magyarázatot: Mig a kuriai biráskodásról szóló 1899. XV. t.-c. feszegetésével és magyarázatával most, hogy a választási küzdelmek országszerte megindultak, lépten-nyomon találkozunk, addig a házszabályoknak a választási izgatásokkal foglalkozó szakaszai jóformán teljesen figyelmen kivül maradnak, pedig a házszabályok is erre vonatkozólag nagyon fontos intézkedéseket tartalmaznak.

Az uj házszabályok 71. §-a szerint ugyanis a választás érvénytelen és ennek megállapitása panasz utján kérhető, ha az 1899. év XV. t.-c. 3-ik szakaszának 7. és 8. pontjában meghatározott cselekményeket nem a képviselő, hanem más valaki követte el és a fölmerült és bebizonyitott tényekből alaposan következtethető, hogy azok a cselekmények a választás eredményére döntő befolyással birtak, vagy ha a választókerületben elkövetett erőszak vagy fenyegetés a választók körében oly mérvü megfélemlitést keltett, hogy a választók bár számszerüleg meg nem állapitható részét, választási joga szabad gyakorlatában korlátolta és ennélfogva alaposan következtethető, hogy a megfélemlités olyan terjedelmü volt, hogy az a választás eredményére döntő befolyással birt.

Mig tehát az 1899. XV. t.-c. 3. §-ának 7. és 8. pontja abban az esetben mondja érvénytelennek a választást, ha maga a képviselő intéz a választást megelőzőleg 3 hónapon belül felhivást büntett vagy vétség elkövetésére, avagy ő izgat engedetlenségre a törvény vagy a hatóságok rendelete, meghagyás , illetve határozata ellen, avagy ha mindezen cselekményekben maga a képviselő a részes: továbbá (3. §. 8. pont) ha a nemzetiségi, vagy hitfelekezeti gyülöletre, illetve a magyar állam területi épsége és egysége ellen, nemkülönben a nemzet politikai egysége, a tulajdon, vagy a házasság intézménye elleni izgatásban maga a képviselő a bünös, addig a házszabályok idézett szakasza mindezt abban az esetben is érvénytelenségi oknak minősiti, ha mind e cselekményeket nem a képviselő, hanem más valaki követte el.

Utóbbi esetben azonban az itélő fórum természetesen nem a magy. kir. Kuria, hanem a képviselőház bitáló bizottsága.

Nem időszerütlen erre a figyelmet felhivni, amikor minden részről panaszok merülnek fel a mérték nélkül duló izgatások ellen.

— **A választás napja.** A vármegyében a választások jövő hó 2-án lesznek. A városi központi választmány *Havranek* József polgármester elnöklete mellett a választás határnapját *október hó 3-ikára* tüzte ki. A választás elnöke: *Dietrich* Szilárd, helyettes elnök: dr. *Eisenbarth* Károly. A szavazatszedő küldöttség elnöke: *Nagy* Ignác, helyettese: *Kövessy* István Jegyzők a két szavazóhelyen: *Tóth* István főjegyző és dr. *Kerekes* Lajos; a felsővárosi plebánián *Lipcsey* Lajos és *Knittelhoffer* Károly. Az új választási törvény alapján ma már *hatósági kiküldöttek* is szerepelnek a választás folyamán, a kik a választás helyes és törvényes menetéért felelősek. Hatalmi jogkörük a választási elnökével azonos. Ily kiküldöttek lesznek: I. A városházán: *Fittler* Béla főügyész és *Nemsits* Gyula tanácsos. II. A felsővárosi plébánián: *Keresztes* Ignác és *Polcer* Péter tanácsosok. A bizalmi férfiakat a pártok vezetősége fogja bejelenteni.

Választások. *Székesfejérvárott* mindig élénk szokott lenni a választási küzdelem, ez az élénkség ma teljes erejével mozogtatja az egész város lakosságát. Annyi bizonyos, hogy Fejérvár népe, az iparos és földmives osztály erősen függetlenségi és keresztény. Ez a két vonás határozott karaktere a mi népünknek. *Zichy* Jenő grófnak nagy érdemeit, a város iránt gyakorolt sokszoros áldozatkészségét mindenki elismeri, azt is szivesen elismerik neki, hogy független helyzete egyháza irányában mindig a szabad csele vés terén találta, de mégis, mikor a voksát kérik, nehezen adja a kormány pártján levőnek. Az ellenzéki szellem megmaradt ellenzéki szellemnek A kormánypárt egy kissé nagyon is elbizta magát, annyira biztosra vette az ellenjelölt hiányát, hogy egyhangu választást igért Zichy Jenő grófnak. Egyes párthivei pláne rugdalózni kezdtek. Az ellenzéket ez a csodálatos önbizalom természetesen elkeseritette s választása *Manndorff* Géza báróra esvén, részéről a legszerencsésebb jelölést tette. Zichy párthivei közül eddig nagyon sokan visszaküldöttek már a zászlókat, egész utcák vannak, a melyekben eddig csupa Zichy zászló volt, s ma már alig van hirmondó belőlük. Teljesen objektive, független álláspontból szemléljük az eseményeket, nem mondjuk, hogy Zichy Jenő gróf vissza fog lépni, a mint egyesek már széltében-hosszában hirdetik, de annyi bizonyos, hogy a küzdelem igen heves lesz s ma még igazán nem tudhatjuk, hogy ki lesz Fejérvár városának képviselője.

A bodajki kerületben dr. *Kétly* László a néppárt jelöltje mindenfelé szympatikus fogadtatásban részesül. Fiatal, tetterős agilis ember 35 év körül, pompás szónoki képességgel, eleven előadással magával ragadja hallgatóit. Családja Csurgóról származván, családi és ismerősi összeköttetései a kerületben igen nagy rokonszenvet szereznek számára. Ellenjelöltje dr. *Kovács* Endre moóri ügyvéd, a mint halljuk magában Moórott kevés rokonszenvvel találkozik. Sokan vannak, a

---

győztesek s kitört a diadal mámora, miközben a gunyolódásnak egy-egy nyila pattant el a legyőzöttek felé. Igy tartott ez vagy egy félóráig, mikor azután, mint valami villám rekedt hangja, mely az erdők rengetegébe csap le, felrecsegett egy erős kiáltás:

Fokosra emberek!

A másik pillanatban azután olyan lett az egész tekintetes, nemes, nemzetes és vitézlő vármegye, mint egy összekeveredett hangyaboly. Fokosvégü botok emelkedtek, koponyák recsegtek, a zöld asztalok dőltek s ez tartott mindaddig, mig a többség, mely ez alkalommal testi erőre is többségben volt, ki nem szoritotta a kisebbséget a vármegyeház kapuján, természetesen, gondoskodva arról, hogy a legyőzött fél vicispánjelöltje tuszul bent maradjon a megyeházában.

Ezzel azonban nem volt vége a háborunak. A kisebbség elkeseredve a kétszeres vereségtől, segélycsapat után nézett s azzal tért vissza az ostromra.

A nagy, boltives folyosók döbörögve visszhangzottak a tölgykapura hulló fejszecsapásoktól, mikor az egyik emeleti ablakban megjelent az öregapó magas, erős alakja. Fehér szakállától köritett arca a harag pirjában égett, mikor érces, mennydörgésszerü hangja lekiáltott az ostromlókra:

— Ha azt a kaput bedöntitek, én levágom a bukott vicispán-kandidátustokat.

Azok egy percre meghköltek, de a másik percben már eszeveszett dühvel rohantak a vaspáncélos kapunak, mely óriási robajjal dölt a kockakövezetre. Ebben a pillanatban az öregapó belépett abba a szobába, a hol a megválasztott vicispán és bukott ellenfele együtt poharaztak. Az utóbbiba rákiáltott az öregapó:

— Huzd ki a kardodat, beváltom a nemesi szavamat.

Az felugrott s kihuzta az oldalán levő nehéz pengét. Senki sem állt utjukba, csak némán nézték, a mint a kardjaik nagy csattogással összeverődtek. Egyszerre azután egy piros vérsugár csapott ki az öregapó ellenfelének a homlokából, ráfecsesenve a fehér falakra, a nemesi kacagányokra.

Ott kint pedig egyre tartott a dühöngés. Egymásután törtek be az ajtók s a vármegyeház pincebörtöneibe csukott rabok mondogatták:

— A nemes urak restaurálnak.

*

Mikor aztán az öregapó visszakerült a csatári völgybe az ő gyümölcsfái közé, szomoru, nagyon szomoru napok következtek rá. Azért a kardcsapásért a fiskus kriminális pört inditott ellene. Az öreg nem engedett, appellált, opponált mindhalálig, a pör pedig még abban az időben is sok pénzbe került. Megette az ősi földeket, a kuriát, s utoljára nem maradt más, mint az a kotyogó malom ott a patak partján azzal a drága almafával, mely még minden tavaszszal meghozta virágát, minden őszszel szép gyümölcseit.

Egyszer azután különös idők kezdtek következni. Valami uj áramlat futott végig a hegyeken, a völgyeken s egy ébredő uj korszaknak a moraja, mint valami távoli harangzúgás, elhallatszott a csatári kis völgybe is. Az öregapa akkor már nagyon öreg, nagyon beteg volt és hallgatta szellők zugásából, emberek ajkáról a hireket:

— Kikiáltották az egyenlőséget!

— Nincs már különbség nemes és parasztközt.

Az öregapó ezeknek a hireknek a hallatára néha felsóhajtott. Valami kinos hörgés tört ki zihálló melléből:

— Nem nekem való idők már ezek.

Egyszer azután hazajött a Mihály fia is. Aranyzsinónos honvédtiszti egyenruha volt rajta. Mikor az öreg meglátta, köny futott abba a két szemébe, amelyben soha meg nem csillant az emberi gyöngeségnek ez a szivből fakadó gyöngye. Azután suttogta:

— Miska, érzem, hogy meghalok. Fojt az a levegő, ami itt körülvesz. Nem nekem való már ez az uj világ. Meghalok, meghalok. Vezess ki a kedves almafám alá.

És az öregapó nem tréfált. Ott a nagy karosszékban a virágos almafa alatt mindig jobban kezdett halványodni. A közeli városból kihallatszott a muzsikaszó, honvéd verbunkosok, nyalka huszárgyerekek nótája.

Az öregapó lélegzete mindig jobban akadozott s a szeme végtelen gyöngédséggel tapadt daliás fiára, mikor ez megszólalt:

— Édes apám, most már megmondhatom.

— Mit fiam?

— Nem én loptam e lazt a három piros almát.

Az öreg, mintha még egyszer felébredt volna benne az életerő s erős hangon kérdezte, de ugy, mint aki tudja, hogy nem sok ideje van már hátra a válasz meghallgatására.

— Hát kilopta el? Mond meg ... hamar ..

— A Sándor bátyám vette le s adta oda a menyasszonyának, a Kuruc Klárikának.

— Oh, a pernahajder! Kitagadom, kitagadom!

— Ezzel aztán megszünt a szive dobogása.

— Kitagadom, kitagadom. Pedig már akkor arra az utolsó szép almafára is kivolt tüzve a licitáció.

A nemeslevél, az meg már nem ért semmit, éppen semmit.

Magyar Gyula.

00000569

kik személyes indokok alapján nem tartanak ki a személye mellett. A Székesfehérvári Hirlap a függetlenségi párt organuma Moórról csak 250-re becsüli a reászavazókat, a mi a 8—900 választó arányához képest elég szerény eredmény. Bellusi *Baross* Károly, kinek lemondásáról is hallottunk hirt, vasárnap Ondódon, valamint Moóron programmbeszédet fog tartani.

A rácalmási kerületet *Szentiványi* Károly most látogatja. Megválasztása, mint az ellenfelek is elismerik, biztosra vehető. Vele szemben *Bartók* Lajos Ugron-párti és *Koller* Pál Kossáth-párti jelöltek állanak.

A *csákvári* kerületben Tallián Béla és dr. Horváth Gyula óriási küzdelmet fejtenek ki, a beavatottak szerint oly heves lesz a harcz, hogy az eredményt ma még semmi esetre nem lehet előre látni. Hallatszanak azonban érdekesebb hangok is, a melyek a jelöltek szónoki képességének hiányáról tesznek jellemző tanulságot:

— Én azt hiszem — mondja az egyik választó, — mi két jelöltünk mind a kettő meg fog bukni.

A *vaáli* kerület szintén nagyon hajlik a függetlenségi párt felé. *Szücs* hivei kétségbe vannak már esve.

Mivel pedig *Madarász* apó ellenjelölt nélkül áll, a jelen körülmények közt *könnyen megtörténhetik, hogy Fejérmegyéből egy kormánypárti jelölt sem jut be a parlamentbe.*

— **Vonatösszeütközés.** Halálos kimenetelü szerencsétlenség hirét vesszük Dombovárról. A ma délelött Döbröközröl Dombovárra érkezö személyvonat összeütközött a Dombovárról induló személyvonattal. Óriási riadalom, jajveszékelés keletkezett a szerencsétlenség szinhelyén s kiki iparkodott menekülni az összeütközés folytán megrongált kocsikból, a melyekben a nagygyakorlatról haza felé tartó cs. és kir. 69. gyalogezredbeli legénység volt elhelyezve. Mint hirül adják, emberáldozatot is követelt a szomoru eset, *18 halott s 178 sebesült* hevert a darabokra tört kocsik romjai alatt, a sebesültek között van néhány uhlanus is. Katonáink a szerencsétlenség miatt csak ma éjjel érkeznek meg városunkba. A szerencsétlenség megállapitása végett a hatóság a vizsgálatot meginditotta. A vasut kára egyelöre meg nem állapitható.

— **Megjöttek a honvédeink.** A székesfejérvári 17. honvédezred három heti fáradságos gyakorlat után az elmult éjjel visszatért Székesfejérvárra. Nagyon sokat panaszkodnak katonáink, a kellemetlen esös időjárás főleg a táborozások alkalmával sok nehéz órát okozott s mert az élelmezés is gyenge volt, kétszeres volt a szenvedésük. Ma már a tartalékosokkal az »öreg gyerekek« is leszereltek, a »subák« egyszerre öregek lettek s várják a bevonuló regrutákat, a kikkel szemben már ök játszák az apa szerepet.

— **A rendör-legénység lakbére.** Szinte hihetetlennek tünik fel, hogy a mi rendőreinknek lakbérük nincs. Pedig ugy van. Az a nyomorult 280 vagy 300 frt, a mi az évi fizetésük, a mai drága világban épen csak arra elég, hogy az éhenhalástól megmentse öket. Valóban itt volna már az ideje, hogy a rendör-legénység fizetése rendeztessék, mindenekelött pedig szükséges, hogy némi lakbérrel javitson a törvényhatóság sanyarú helyzetükön. Mint halljuk, most kérelmezték a lakbért s a legközelebbi rendes közgyülésen kerül e kérelem tárgyalás alá. Reméljük, hogy a méltányos kérelem elöl nem is tér ki a bizottság, hanem már a közel jövöben teljesiteni fogja.

— **Urak pofozkodása.** Pláner Bódog joghallgató, Herczeg Elemér pedig Nádor-utczai kereskedő. Mind a kettő vasalt nadrágban, legujabb divatu gallérban jár s ha valaki nem tartaná öket teljesen kifonástalan uri embereknek, feltétlenül sértve éreznék magukat. Helyes! Az már azonban, a mit Herczeg Elemér ma tett, nem helyes. Történt pedig a dolog imigyen: Ez a két ur már hosszabb idö óta haragosa egymásnak. Összevesztek, kibékültek, de csak azért, hogy megint összevesszenek. A veszekedésböl egy kis pletykaság is lett s ezért Pláner Bódog ma délelött a Rózsa-utczában kérdőre vonta Herczeget, a ki válaszul tettlegességre vetemedett s Plánert néhányszor arczul ütötte. A közelebbi okokat nem kutatjuk, csak annyit jegyzünk meg, hogy a pofoszkodás nyilt szinen ma már nem divat, bárki teszi, megérdemli a közönség lesujtó itéletét. Az ügy a biróság elé kerül.

— **Névmagyarositás.** Fuchs Benö bodméri illetőségü, győri lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedélylyel »Foktői«-re változtatta.

— **Választási epizód.** *Kétly László dr.* a a bodajki kerület néppárti képviselő jelöltje a vasárnap tartott programm-beszédjében kritikát mert gyakorolni mélyen tisztelt napkeleti polgártársaink honmentö erényei felett. A ki tudja, hogy Kétly dr. a néhány évvel elöbb megindult egyetemi mozgalmaknak egyik legagilisebb vezére volt, mert látta azt a mérhetetlen kárt, a mit a tisztelt új magyarok a keresztény magyarország földjén hasogattak, mondom a ki ezt tudja, egyátalán nem is fog rajta csodálkozni, ha Kétly László igy beszélt. No de a napkeleti ifiurak nem is türtöztetik ám magukat, hogy ezt a jogos és igazságos kritikát, a melyre szabad ember mindig fel van jogositva, piszkálódásnak, rágalmazásnak, meg a jó Ég tudja mi mindennek ne nevezzék. És ez valóban különös; pl. egy olyan lap, a mely homlokán viseli az odasütött *rágalmazó, hazudozó* jelzöket, a melyeket nem cáfolt meg, mert *nem tudott* megcáfolni, az elüljár az ilyen cimek osztogatásában. Mit törödünk az ilyen cincogással mi? Hanem jól mulattunk azon, a mi Moórott történt a hasonló szellemü napkeleti ifiurakkal. Ott is akadt egy-kettő, a kinek a tatája, hogyan, hogyan nem — nem keressük — de magáénak vallja sok jó moóri svábnak egykori kedves birtokait s ezen a réven a csemeték, a kik jóformán eddig csak a zsebkendő-ipar felkarolása terén értek el tiszteletreméltó rekordot, úgy gondolták, hogy ök honmentö cselekedetet müvelnek, ha belekiabálnak a Kétly beszédébe, ha ott pöködnek és okvetetlenkednek. A jó, türelmes svábokat szerfölött érdekelte a jelölt zamatos beszéde, magyaros igazmondása, csak visszavisszanéztek a Kóbik és Nácik nyelvöltögetésére. Persze hogy azok nem értettek meg annyit, hanem kidüllesztett mellel folytatták a pükk-attakot. Mikor aztán a sok is sok volt, egyik-másik sváb hátra fordult megköpte — a markát, csóvált rajta egy-kettőt és odalityentett egy tapintatos levest a Kóbi nyakára, aztán nyugodtan hallgatta a szónokot tovább. Kóbika persze szörnyen csodálkozott ezen, de mikor úgy vette észre, hogy fele sem tréfa, mert a könnyei is kezdtek kikiváncsozni, csöndesebben adta a bankot. Voltak olyanok, kik testük alsóbb és puhább részein érintkeztek össze a svábok csizmáival. Mindez azonban oly hatástalan flegmával és jóakarattal történt s a svábok oly kevéssé zavartatták fel a kis emocióáltal lelkük ábrándos nyugalmát, hogy szinte öröm volt nézni. A csönd és rend pedig egy-egy ilyen *tapintatos* közbelépés után csodaszerü rohamban haladt elöre, ugy hogy rendzavarásról csak fanyar kedélyek beszélhettek. A Kóbik és Nácik pedig siettek illendöen távoltartani magukat a lötávolról s legalább 300 lépésröl, no meg Fejérvárról óbégatnak, pedig nem is lehetne panaszuk, mert kaptak és nem adtak.

Nem tudjuk, de legalább is nem szeretnök, ha Fejérvárott is ilyen furcsa epizódjai lennének a választási mozgalmaknak. Hiszen oly csodás müvészettel feszetgetik itt is a hirt, hogy az ember bámulja a kitartást. De reméljük, hogy akkor sem bennünket fognak okozni, hanem önmagukat.

— **Választások megyénkben.** Fejérvármegye központi választmánya az 1901—1906. évi országgyülésre vonatkozó képviselö v lasztások a vármegye valamennyi választó kerületére nézve f. évi október hó 2-ik napját tüzte ki, mely napon a választási eljárás a kerület székhelyén az alább megnevezett választási elnökök által reggeli 8 órakor fog megnyittatni. I Vaáli választó kerületben (választási székhely: Vaál) választási elnök: dr. Matta Árpád. II. Rác-Almási választó kerületben (választási székhely: Rác-Almás) választási elnök: Csontos Andor. III. Csákvári választó kerületben (választási székhely: Csákvár) választási elnök: gróf Cziráky Antal. IV. Sárkereszturi választó kerületben (választási székhely: Sárkeresztur) v lasztási elnök: dr. Heinrich Béla. V. Bodaiki választó kerületben (választási székhely: Bodaik) választási elnök: Kósa Miklós. Szüts Artur főjegyző, mint a közp. választmány jegyzöje a következökre figyelmezteti a választókat: 1. A választóknak a választásnál semminemü fegyverrel vagy bottal megjelenni nem szabad, ezen rendelet fentartásáért a községnek elöljárói illetöleg birái felelössé tétetvén, kötelesek a rendelet ellen cselekvöket figyelmeztetni, s az ellenszegülöket a választási elnöknek feljelenteni, ki is törvényes jogánál fogva a kényszeritö intézkedéseket azonnal megteszi. 2. A képviselőjelölt az 1899. XV. t.-cz. 156. §-sa szerint a kerület 10 választója által együttesen ajánlandó. Ezen ajánlat irásban adandó át a választási elnöknek, ki azt az általa meghatározandó helyen és időben a választást megelöző napon is átveheti, legkésöbb azonban ily ajánlat félórával a választás megnyitása után adandó át a választási elnöknek. 3. Az ajánlattal egyidejüleg minden jelölt részére minden szavazatszedö küldöttséghez egy bizalmi férfi jelölendö, szabadságában áll azonban az ajánlónak minden küldöttséghez 2 bizalmi férfit jelölni. 4. Ha a választási elnök a bizalmi férfiakat a választás folyama alatt eltávolitotta, vagy azok müködésüket abban hagyták, az ajánlóknak jogukban áll azok helyett más bizalmi férfiakat jelölni. 5. Bizalmi férfiak csak ugyanazon törvény hatóság területén lakó egyének közül jelölhetö. 6. A választók személyazonosságának ellenőrzésére a községi biró vagy helyettese és valamelyik községi esküdt vannak hivatva, kik e célból a választás helyén megjelenni s a záróra alatt is jelenlenni tartoznak. Ezenkivül minden jelöltnek bizalmi férfia is joggal bir arra, hogy akkor midön valamely községre a szavazás sora reá kerül, azon községböl egy egy lakost mint azonossági tanut jelöljön meg, kik mindaddig mig azon község választói szavaznak, a választók személyazonosságát ellenőrzik. 7. Az összes azonossági tanuk a szavazatszedö küldöttség szine elött a törvény 153. §-ban elöirt eskü t letenni tartoznak. 8. Ha a választás megnyilta után félóra alatt csak egy egyén ajánltatott, a választási elnök a választást befejezettnek s az illetö egyént megválasztott országnyülési képviselőnek nyilvánitja.

— **Panaszos levél.** »Tekintete Szerkesztő Ur! A Szarka-utcában folyik az épitkezés a testi épség érdekében hozott törvények teljes mellözésével. Az épitkezéshez szükséges állványok ugyanis ugy vannak felállitva, hogy azok alatt az ember *egy darabig* elmehet, de csak egy darabig, mert az épület közepe elött egy nagy habarcsláda van. Az éjjel szemem láttára egy vidéki ur ment a jelzett utcán végig s mert figyelmeztetö lámpát nem látott, ment a járdán az állványok alatt. Nem kerülte el sorsát, mert a habarcsládába került s nagy ügygyel-bajjal került ki belöle. Talán az ilyennek nem volna szabad megtörténni.« Utána néztünk a dolognak s tény

00000570

az, hogy figyelmeztető lámpa e helyütt nem ég s igy könnyen történhetik szerencsétlenség. Hiszszük azonban, hogy e panaszos levél után a rendőrség az óvintézkedéseket foganatositja.

Az Unio Catholica igazgatóságának

Budapest.

. . . Egyuttal helyénvalónak találom, sőt kötelességemnek érzem a részemre teljesitett kártéritésért teljes megelégedésemet köszönettel nyilvánitani és azért az oly nagy érdemü egyesületet, az Unio Catholikát lelkész társaimnak a legmelegebben ajániom.

Ondód, 1901. április 19.

Kazay Erazmus,
plébános.

— **Gyászrovat.** Részvéttel vettük a következő gyászjelentést: Teizenhoffer Károlin és Józefin mint nagynénéi, Sztupa János, Erzsi, férj. Schaumann Józsefné, István és Győző fájdalomtól megtört szivvel tudatják forrón szeretett unoöcscsük, fivérük *Sztupa Jó sef* folyó hó 17-én este 1/2 11 órakor, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, életének 28-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A bodogultnak hült tetemei f. hó 19-én d. u. 1/2 4 órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint a gyászházból (Jókai-utca 18. sz.) a szedreskerti sirkertben nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig ugyane hó 20-án reggeli 7 órakor fog a Székesegyházban a Mindenhatónak bemutattatni. Székesfejérvár, 1901. évi szeptember hó 18-án. Áldás és béke poraira!

— **Köszönetnyilvánitás.** Mindazon ismerősök és jóbarátok, kik feledhetetlen fivérünk és unokaöcsénk *Sztupa József* temetésén megjelenni, ravatalára koszorut helyezni, részvétükkel fájdalmunkat enyhiteni kegyesek voltak, fogadják ezuton is hálás köszönetünket. *A gyászoló család.*

— **A csendőr haragosa.** Rabocky János d.-adonyi lakos régi ismerőse, egy idő óta azonban haragosa Samu Ferenc csendőrnek s csakis ennek köszönhető, hogy ma már Rabocky a járásbiróság igazságos itéletét várja részeg állapotában elkövetett bünéért. A napokban ugyanis Rabocky 34 társaval H. Csavajda Mihályné d.-adonyi korcsmájában mulatott s midőn Pálfy Márton és Samu Ferenc csendőrök hivatali kötelességüknek megfelelőleg ellenőrzési portyázás közben a korcsmába léptek, nekik támadt s társaival együtt a csendőröket bántalmazni akarta s kicsiben mult, hogy a csendőrök fegyverüket nem használták. Rabockyt elfogták, átadták a járásbiróságnak, a többiek ellen pedig megtették a feljelentést.

— **Óralopás.** Az adony-szabolcsi vasuti váróteremből f. hó 7-én virradóra a fali inga-óra eltünt. A csendőrség szorgos kutatása eredményre vezetett, mert N.-Perkátán elcsipték a tolvajt Krausz József budapesti csavargó személyében, a ki habozás nélkül megvallotta, hogy ő volt a tolvaj. A csendőrségtől a d.-adonyi járásbiróság kezébe került az óratolvaj.

— **Napkeleti törvénytisztelet.** Azt mondják, hogy tiszta választások lesznek. Sokan a kormánypárti jelöltek közül nem akarják megérteni ezt a jelszót. Igy van *Rosenberg* Gyula is, a ki a német-ujvári kerületben lépett fel ujból, szabadelvü párti programmal. A mult vasárnapon a derék jelölt ur megjelent választói között, a következő kis cédulákat osztogatva:

> Der Besitzer dieses Scheines ist berechtig in einem beliedigen Német-Ujvárer Gasthause 1 Portion Braten, 1 Liter Wein und 1 St. 3 kr. Brod in Anspruch zu nehmen.

Ime a régi nóta. No hiszen ilyenformán lesz dolga a kuriának. — Németül pedig azért van e kis cédula, mert Rosenberg Gyula *zsidó.* Jól vigyázzunk, ilyen a napkeleti törvénytisztelet.

— **Meglopott kalauz.** Brosmann János vasuti kalauz f. hó 14-én Székesfehérvárról Nagy-Kanizsa felé utazott. Polgárdin vette csak észre, hogy szürke vasuti köpenye és böröndje, melyben élelmiszer volt, elveszett. Brosmann kára mintegy 50 korona. A csendőrség meginditotta a nyomozást, eddig azonban eredménytelenül.

— **Elmebetegek statisztikája.** Megirtuk annak idején hogy Széll Kálmán belügyminiszter utasitotta a közigazgatósági hatóságokat az elmebetegek összeirására. Fejérmegyében már elkészültek a munkával a következő végeredménynyel:

Elmebeteg Fejérmegyében:

a fejérvári járásban	52 fi,	30 nő
a moóri »	91 »	71 »
a vaáli »	46 »	46 »
az adonyi »	38 »	31 »
a sárbogárdi »	34 »	17 »
összesen	261 fi,	195 nő

Összesen tehát 456 elmebetege van Fejérvármegyének, a kik között 368 nötlen vagy hajadon, 70 házas, 18 özvegy. Egy éve beteg 8, hosszabb idő óta 448. Alkoholista közülük 38. A legtöbb elmebeteget a *moóri* járás szolgáltatja, a hol tudvalevőleg a házasságok igen gyakran rokonságban köttetnek.

— **Meglopott tanuló.** *Vaimár* Ferenc kereskedő, Rózsa-utcai lakos, tanulójának, Kálmán Antalnak a ruhái tegnap ete eltüntek. A rendőrség a nyomozást meginditotta s megállapitotta, hogy a tolvaj Grossmann Aladár 22 éves seregélyes asztalos, a ki még itt értékesitette a lopott dolgokat s aztán Csoór felé vette utját. Elfogatása iránt a szükséges rendőri intézkedések megtétettek.

— **Ebmarás** Hagyó István pákozdi lakos kutyája a napokban rárohant Csik Istvánné ottani lakosra s alaposa megmarta. Az asszonyt gyógykezelés alá vették, az ebet pedig vesztegzár alá véve megfigyelik s a mennyiben veszettnek bizonyulna, a szükséges óvintézkedést megteszik.

— **Eladó hordók. must és tej.** Két darab 10, egy darab 20 és egy darab 25 akós teljesen jó karban lévő — két utóbbi frissen ürült (weingrun) boros hordó — továbbá 3 akó Madlein csemege szőlőből szürt még édes uj bor, jutányos áron eladó Szent-Imre-utca 2-ik szám alatt. Ugyanitt naponkint száraz takarmányozás után nyert frissen fejt kitünö tej esetleg házhoz hordva is kapható.

— **Egy géplány felvétetik Számmer Imre könyvnyomdájában.**

Üzletmegnyitás.

A székesfejérvári keresztény fogyasztási szövetkezet igazgatósága tisztelettel értesiti a n. é. közönséget, hogy Szögyény-utca 9. sz. a. (Tremkó-féle ház) berendezett füszer-üzletét megnyitotta, s azt a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlja.

Székesfejérvár, 1901. szept. hó.

— **Két egymásba nyiló bútorozott szoba, esetleg külön is, október 1-re kiadó. Bástya-u. 9.**

IRODALOM.

— **Szüz Mária virágos kertje,** ezen kitünö október havi olvasmány még mindig kapható. A ritka becscsel biró vallásos műnek irányát már ismeri az olvasó közönség nagy része, hiszen 5000 példány forog abból kézen. A szerző, egy tudós és bölcs lelkiatya a keresztény élet legfontosabb erényeire oktat benne sok lelki öröm, kimondhatatlan vigasztalás között. Az egyes tételek mesteri feldolgozását legjobban bizonyitja a könyv kelendősége, mely igazán páratlan a kath. könyvpiacon. Ötezer példányt kapkodott szét hirtelen a nagy közönség. A több mint 300 oldalra terjedő munka elegáns vászonkötésben egy koronáért (beleértve a szállitási költséget is) kapható Gyulafehérvárt Kopacz Gergely székesegyházi káplánnál és P. Schlick János jezsuita atyánál Kalocsán. Az árából befolyó összeg minden levonás nélkül szent célra fordittatik.

— **A Magyar Szemle** 37. száma a következő gazdag és változatos tartalommal jelent meg: Jegyzetek Budapestről. III. — x — A Boszporuson. Vértesy Károlytól. — Alpesi dalok. (Költemény.) Vértesy Gyulától. Álmok. Járdánházi Kovács Lajostól. — A sárga csizma. Buday Lászlótól. — Jön az óra . . . (Költemény.) Simon Miklóstól. A mi közös barátnőnk. G. Büttner Juliától. - Hónapos szobák. (Folytatás.) Gáspár Imrétől. — Dobó Kata. (Költemény) Tomory Jenőtől. Szinházi krónika. h. s.-től. — Hétről-hétre. (Tárca.) (—.) — Irodalom és müvészet. A jeles lapot *Kaposi* József szerkeszti. Megrendelhető Budapesten, VI. Új-utca 14. sz. a. ára egy évre 12 korona.

A közeledő évadra ajánlok
I. rendü kokszot, tatai darabos szenet, tojás-brikettet
(sajtolt szenet)
és tüzifát
helyben a vasuti raktáromban,
vagy waggonszámra bármely állomásra,
legjutányosabb áron.
WEISZ JÓZSEF
a tatai szénbányák képviselője.
SZÉKESFEJÉRVÁR,
Lakatos-utcza 2. szám alatt.

TŐGL és SZLANYINKA
(SZENT-IMRE ÉS ISKOLA-UTCA SAROK)
Nagy választék őszi és téli idényre szövetekben.
Készit férfi öltönyöket, papi és katonai ruhákat
pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett.

Képviselő-választási
ZÁSZLÓK ÉS JELVÉNYEK
rendkivül olcsó árakon
Knazovitzky Bélánál
Székesfejérvárott, Nádor-utca.

Nyomatott Számmer Imre könyvnyomdai intézetében, Székesfejérvárott.

00000571